

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Ontwikkeling Schiekadeblok, Rotterdam

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

11 oktober 2011 / rapportnummer 2572-23

1. Hoofdpunten van het MER

Weena Boulevard CV¹ wil binnen de stedenbouwkundige ontwikkeling Rotterdam Central District het Schiekadeblok ontwikkelen. De maximale ontwikkeling is de realisatie in drie fasen van in totaal 240.000 m² bruto vloeroppervlak (bvo) voorzieningen, kantoren en woningen. Om de ontwikkeling van het Schiekadeblok mogelijk te maken is het noodzakelijk het bestemmingsplan te wijzigen. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Rotterdam is hiervoor initiatiefnemer. Voor de besluitvorming over het bestemmingsplan wordt een plan-m.e.r.-procedure doorlopen. De gemeenteraad van Rotterdam is het bevoegde gezag voor het vaststellen van het bestemmingsplan.

De Commissie² voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie') beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport (MER). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming het MER in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- een beschrijving van het voornemen en de alternatieven gebaseerd op de maximale mogelijkheden (inclusief wijzigingsbevoegdheden) van het bestemmingsplan;
- inzicht in de fasering en tijdelijke effecten van het voornemen;
- een beschrijving van de bestaande situatie voor en de effecten van het voornemen en de alternatieven op verkeer, luchtkwaliteit, geluid, externe veiligheid en leefbaarheid;
- inzicht in de mogelijkheden die het voornemen biedt voor het realiseren van de doelstellingen van de gemeente Rotterdam op het gebied van klimaatbeleid, duurzaamheid en verkeers- en milieubeleid;
- een goed leesbare samenvatting die een goede afspiegeling van de inhoud van het MER vormt.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie in het MER moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau (notitie R&D).³ Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de notitie R&D voldoende aan de orde komen.

¹ Onderdeel van LSI project investment NV.

² Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via commissiemer.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

³ Notitie reikwijdte en detailniveau Milieueffectrapportage Ontwikkeling Schiekadeblok, Definitierapport, 9W1392, 25 mei 2011, Royal Haskoning.

2. Achtergrond, beleid en besluiten

2.1 Achtergrond

Het Schiekadeblok maakt deel uit van de gebiedsontwikkeling Rotterdam Central District (RCD). In het MER bij de structuurvisie RCD en in het MER voor de deelontwikkeling Weena-point wordt ingegaan op relevante milieuaspecten, met name op het gebied van luchtkwaliteit, geluidhinder, externe veiligheid en energie. Dit betekent dat een aantal milieuaspecten al in detail is uitgewerkt. Deze informatie kan, mits voldoende actueel, worden benut voor het MER Schiekadeblok. Motiveer in het MER het detailniveau waarop de milieu-informatie voor de ontwikkeling van het Schiekadeblok is uitgewerkt en waar gebruik is gemaakt van informatie uit voorliggende rapportages.

2.2 Beleidskader en besluitvorming

Ga in op de betekenis van relevant beleid en wet- en regelgeving voor het voornemen, meer in het bijzonder:

- Wet- en regelgeving met betrekking tot luchtkwaliteit⁴;
- de Wet geluidhinder;
- het Besluit geluidhinder;
- het beleid voor Externe veiligheid;
- het Basisnet spoor;
- Rotterdam Climate Initiative.

De m.e.r.-procedure wordt doorlopen voor de vaststelling van het bestemmingsplan Schiekadeblok. Daarnaast zullen andere besluiten genomen worden voor de realisatie van het voornemen. Geef aan welke besluiten dit zijn, wie daarvoor het bevoegde gezag is en wat globaal de tijdsplanning is.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Algemeen

In de notitie R&D staat beschreven dat het bestemmingsplan uitgaat van een basisprogramma met de mogelijkheid om via een wijzigingsbevoegdheid onderdelen⁵ aan het programma toe te voegen. Beschrijf in het MER de maximale mogelijkheden van het bestemmingsplan inclusief de onderdelen die met een wijzigingsbevoegdheid mogelijk worden gemaakt. Ga daarbij in op:

- maximale bouwhoogte en bouwvolume;
- maximale invulling van (verkeersaantrekkelijke) voorzieningen (casino, theater);

⁴ Hoofdstuk 5 titel 5.2 van de Wet milieubeheer.

⁵ Extra ontsluitingsweg, extra parkeergelegenheid, een casino of groot theater.

- maximale parkeercapaciteit en de wijze van ontsluiting;
- maximaal aantal bewoners en bezoekers.

Beschrijf in het MER:

- of de maximale mogelijkheden passen binnen de totale ontwikkeling van RCD. Wanneer ontwikkelingen niet passen binnen de ontwikkeling van RCD (bijvoorbeeld: extra ontsluiting, voorzieningen en parkeercapaciteit) geef dan aan wat de gevolgen hiervan zijn;
- de relatie tussen bouwprogramma/-volume en benodigde ontsluiting en parkeercapaciteit. Geef hierbij aan:
 - welke voorzieningen (parkeren, ontsluiting) nodig of voorwaardelijk zijn om onderdelen die via een wijzigingsbevoegdheid mogelijk worden gemaakt te kunnen realiseren;
 - welke parkeercapaciteit per fase zal worden gerealiseerd en hoe dit zich verhoudt tot de vraag.
- hoe de besluitvorming over het basisprogramma en de flexibele onderdelen zal plaatsvinden.

Beschrijf in het MER de noodzakelijke ontwerpmaatregelen om te kunnen voldoen aan het gemeentelijk ontheffingsbeleid voor geluid.

Het voornemen zal naar verwachting in drie onderscheidende fasen worden gerealiseerd. Beschrijf in het MER de fasering en de programmaonderdelen per fase. Geef aan uit welke activiteiten de verschillende onderdelen bestaan. Geef inzicht in hoeverre het voornemen na realisatie van een fase kan worden beschouwd als afgerond geheel. Beschrijf, voor zover tijdelijke situaties daarvoor aanleiding geven, inrichtingsmaatregelen en mitigerende maatregelen⁶ die genomen kunnen worden zolang een volgende fase nog niet is gerealiseerd.

3.2 Alternatieven

Beschrijf hoe de gestelde doelen de keuze en de afbakening van de alternatieven heeft bepaald. In de notitie R&D staan in bijlage 2 de programmavarianten genoemd die in het MER worden onderzocht. De basisvarianten onderscheiden zich naar:

- grote woningen;
- grote woningen en hotel;
- kleine woningen en hotel;
- kleine woningen en veel kantoren.

De flexibele onderdelen van de varianten bestaan uit:

- extra parkeerruimte;
- extra parkeerruimte en ontsluitingsweg;
- extra casino of theater;
- extra parkeerruimte, ontsluitingsweg en casino of theater.

Beschrijf in het MER in hoeverre het aantal gebouwen en bouwvolume, vormgeving en materialisering van gebouwen onderscheidend is op milieuaspecten als luchtkwaliteit, externe

⁶ Bijvoorbeeld gericht op leefbaarheid, voorkomen van windhinder en geluidhinder (afschermende werking).

veiligheid, leefbaarheid, gezondheid en duurzaamheid en hoe dit is betrokken bij de afbakening van alternatieven en varianten.

3.3 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

In de notitie R&D staat beschreven op welke wijze milieuaspecten in het MER in beeld worden gebracht. Werk in het MER de milieueffecten uit op basis van de maximale mogelijkheden (zie ook paragraaf 3.1) die het bestemmingsplan inclusief wijzigingsbevoegdheid biedt.

Bij de keuze van rekenregels en -modellen en van de gegevens waarmee de gevolgen van het voornemen voor de te onderzoeken milieuaspecten wordt bepaald adviseert de Commissie aan te sluiten bij de werkwijze in het MER RCD en het MER Weenapoint.

De Commissie adviseert om in het MER per milieuaspect in beeld te brengen welke alternatieven en varianten tot de grootste effecten leiden. Geef hierbij aan of de alternatieven en varianten zijn te realiseren binnen de grenswaarden voor het betreffende milieuaspect.

Ga in op de fasering in tijd van het voornemen en werk de hierbij relevante milieuaspecten uit, zoals de bouwlogistiek en fasering met betrekking tot de aspecten:

- verkeershinder;
- geluidhinder;
- windhinder.

4.2 Woon- en leefmilieu

4.2.1 Algemeen

Geef in het MER de gevolgen van het voornemen aan voor het leefmilieu in een voldoende groot effectgebied. Besteed aandacht aan relevante deelaspecten zoals verkeersoverlast, luchtkwaliteit, geluidsoverlast, externe veiligheid, sociale veiligheid, bezonning en windhinder. Geef in het MER aan hoeveel woningen en andere gevoelige bestemmingen binnen de diverse contouren voor geluid, NO_x, PM₁₀ en invloedsgebieden Externe Veiligheid (EV) voorzien zijn. Combineer de (hoogste contouren van de) kaarten voor lucht, geluid en risico's in de huidige situatie en in de referentiesituatie en geef aan hoeveel woningen voorzien zijn in

gebieden waar knelpunten zitten met een gecombineerde hoge belasting voor lucht, geluid en/of risico's. Geef aan wat de mogelijkheden zijn om de omvang van de blootstelling en daarmee de gezondheidseffecten te minimaliseren.

Besteed in het MER aandacht aan mogelijke mitigerende maatregelen in de tussenfases, bijvoorbeeld gericht op het verminderen van geluidsoverlast, verkeersoverlast en windoverlast. Neem daarbij ook maatregelen mee die in het kader van het MER RCD zijn benoemd.

Naast de negatieve gezondheidseffecten kan de inrichting van het plangebied ook de gezondheid van de toekomstige bewoners bevorderen. Geef aan in hoeverre deze aspecten in het plan bijdragen aan de gezondheid van de bewoners.

4.2.2 Verkeer

Ga bij de beschrijving van de effecten van het voornemen in op de parkeercapaciteit en de ontsluiting van het Schiekadeblok (zie ook paragraaf 3.1). Besteed aandacht aan de bereikbaarheid van de onderdelen 1 en 2 wanneer gebouwd wordt aan de derde fase.

4.2.3 Luchtkwaliteit

Om de alternatieven onderling en met de referentiesituatie te kunnen vergelijken is het noodzakelijk om de effecten op de luchtconcentraties van fijn stof (PM_{10} en $PM_{2,5}$ ⁷) en NO_2 te beschrijven, ook onder de grenswaarden.⁸ Presenteer de resultaten van de berekeningen middels verschilcontourenkaarten. Geef in het MER aan wat de effectiviteit is van maatregelen (te nemen maatregelen en/of maatregelen achter de hand) om de luchtkwaliteit te verbeteren, zowel wat betreft het kunnen voldoen aan grenswaarden als het voldoen aan het Rotterdamse gezondheidsbeleid.

Ga in op de effecten van een tunnelontsluiting van de parkeergarage van het Schiekadeblok (mogelijke, te onderzoeken maatregel voor het aspect luchtkwaliteit uit het plan-MER RCD).

Maak aannemelijk dat het project past binnen, of in ieder geval niet in strijd is met het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL).

4.2.4 Geluid

Beschrijf de bestaande en toekomstige situatie zo veel mogelijk kwantitatief en geef in het MER aan of aan de wettelijke voorkeurswaarden c.q. grenswaarden kan worden voldaan. Maak daarbij gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de eisen uit de Wet geluidhinder.

⁷ Op dit moment zijn de rekenmethoden voor $PM_{2,5}$ nog niet opgenomen in de Regeling Beoordeling Luchtkwaliteit, indien deze regeling ten tijde van het plan-MER niet beschikbaar beredeneer of bereken de concentraties $PM_{2,5}$ dan op basis van de dan best beschikbare rekenmodellen.

⁸ Ook onder de huidige luchtkwaliteitsgrenswaarden kunnen nog aanzienlijke gezondheidseffecten optreden.

4.2.5 Externe veiligheid

Beschrijf in het MER de risico's ten gevolge van het vervoer van gevaarlijke stoffen. Ga in op de verantwoording van het groepsrisico ten gevolge van het goederenvervoer per spoor. Geef aan wat de status is van het Basisnet spoor en welke afspraken er tussen het Rijk en de regio zijn gemaakt over het uitvoeren van maatregelen bij het uitblijven van besluitvorming over het Basisnet spoor. Beschrijf risicobeperkende maatregelen en de effecten hiervan op het groepsrisico. Geef aan hoe wordt omgegaan met de motivering van de aanvaardbaarheid van de risico's voor externe veiligheid.

4.3 Duurzaamheid en klimaat

Geef in het MER aan welke specifieke maatregelen gericht op duurzaamheid en klimaatadaptatie worden nagestreefd en wat hiervan de effecten zijn. Breng dit zowel op gebouwniveau als voor de openbare ruimte in beeld. Betrek hierbij de doelstellingen en ambities van het Rotterdam Climate Initiative. Ga in op de mogelijkheden en stand van zaken om binnen de totale gebiedsontwikkeling RCD gemeenschappelijke (transport)systemen voor warmte en koeling te realiseren. Besteed in het MER aandacht aan het gebruik en hergebruik van materialen.

Geef in het MER aan hoe maatregelen op het gebied van duurzaamheid en klimaat (kunnen) worden geborgd in gebiedsregie (gebiedsontwikkeling RCD), exploitatieplannen, overeenkomsten, vergunningen en bestemmingsplanregels. Ga voor dit laatste punt ook in op ondergrondse bestemmingen.

5. Overige aspecten

5.1 Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de alternatieven moeten onderling én met de referentiesituatie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de aard en mate waarin de alternatieven andere effecten veroorzaken. Vergelijk bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie en betrek daarbij de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid.

Geef daarnaast voor ieder van de alternatieven aan in welke mate de gestelde doelen kunnen worden gerealiseerd. Gebruik ook hiervoor eenduidige en, zo veel als mogelijk, kwantificeerbare toetsingscriteria.

5.2 Leemten in milieu-informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten onvoldoende informatie kan worden opgenomen door gebrek aan gegevens. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef ook aan of dat wat ontbreekt op korte termijn kan worden ingevuld.

5.3 Onzekerheden en evaluatieprogramma

Houd bij de vergelijking van de alternatieven en bij de toetsing van de alternatieven aan (project-) doelen en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.⁹ Geef daarvoor in het MER inzicht in:¹⁰

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, d.w.z. het realiteitsgehalte van de verschillende effectscenario's (*best-case* en *worst-case*);
- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking van alternatieven;
- op welke wijze en wanneer na realisering van het initiatief de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden, bijvoorbeeld via een oplevertoets, en welke maatregelen 'achter de hand' beschikbaar zijn als (project-)doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden.

5.4 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. Presenteer de vergelijking bij voorkeur met behulp van tabellen, figuren en kaarten.

Zorg ervoor dat:

- het MER zo beknopt mogelijk is, onder andere door achtergrondgegevens niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn opgenomen;
- recent, goed leesbaar kaartmateriaal is gebruikt, met duidelijke legenda.

5.5 Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven daarvoor;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven, de onzekerheden en leemten in kennis die daarbij aan de orde zijn;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het voorkeursalternatief.

⁹ Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan zijn te veel maatregelen getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn te weinig maatregelen genomen.

¹⁰ Een factsheet op de website van de Commissie bevat meer informatie over het omgaan met onzekerheden in MER. (http://docs1.eia.nl/mer/diversen/factsheet_19_omgaan_met_onzekerheden_in_mer_webversie.pdf).

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: het college van burgemeester en wethouders van gemeente Rotterdam

Bevoegd gezag: de gemeenteraad van gemeente Rotterdam

Besluit: vaststellen van het bestemmingsplan Schiekadeblok

Categorie Besluit m.e.r.: D11.2

Activiteit: ontwikkeling van voorzieningen, kantoren en woningen

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure: 8 juli 2011

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 8 juli t/m 4 augustus 2011

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 5 juli 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 11 oktober 2011

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

Ing.msc. L.M. de Jong

Ir. J.E.M. Lax

Drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

D. Spel (secretaris)

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in het MER en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de Commissie een locatiebezoek afgelegd. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie

*www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.**

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Notitie reikwijdte en detailniveau milieueffectrapportage Ontwikkeling Schiekadeblok, Royal Haskoning, def.rapport 9W1392, 25 mei 2011;
- Plan-MER Rotterdam Central District, Ingenieursbureau Gemeentewerken Rotterdam, 20080327, versie definitief, 17 maart 2011.

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 4 oktober 2011 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuomstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. N.V. Nederlandse Gasunie, Groningen
2. Kamer van Koophandel Rotterdam, Rotterdam
3. Gedeputeerde Staten van provincie Zuid-Holland, Den Haag
4. M. Smouter, namens de Gezamenlijke Bewonersgroepen Provenierswijk (GBP), Rotterdam
5. Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond, Rotterdam

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport Ontwikkeling Schiekadeblok, Rotterdam

Weena Boulevard CV wil binnen de stedenbouwkundige ontwikkeling Rotterdam Central District het Schiekadeblok ontwikkelen. De maximale ontwikkeling is de realisatie in drie fasen van in totaal 240.000 m² bruto bvo voorzieningen, kantoren en woningen. Om de ontwikkeling van het Schiekadeblok mogelijk te maken is het noodzakelijk het bestemmingsplan te wijzigen. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Rotterdam is hiervoor initiatiefnemer.

Commissie voor de
milieueffectrapportage

ISBN: 978-90-421-3365-5

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

